

Lausunto Virtain Vermassalon tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta

Rakennus- ja ympäristölautakunta 03.10.2023 § 89

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus) ilmoittaa ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (252/2017) mukaisesti Ilmatar Vermassalo Oy:n, Pirkanmaan maakuntaan Virtain kaupungin alueelle suunniteltavasta, Vermassalon tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelman (YVA-ohjelma) vireilläolosta hankkeen vaikutusalueella.

Hankealue sijoittuu Virtain kaupungin keskustaajamasta noin yhdeksän kilometrin etäisyydelle Vermasjärven länsipuolelle. Tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 345 metriä ja yksikköteho noin 7–10 MW. Vaihtoehdossa 1 koko hankealueelle rakennetaan 25 tuulivoimalaa. Vaihtoehdossa 2 hankealueelle rakennetaan 21 voimalaa. Vaihtoehdossa 3 hankealueelle alueelle rakennetaan 20 voimalaa. Vaihtoehdossa 0 hanketta ei toteuteta. Tuulivoimapuiston sähkönsiirto on suunniteltu toteutettavan yhdessä joko Ilmattaren Tuuramäen tuulivoimahankkeen kanssa tai ABO Wind Oy:n Myyränkankaan tuulivoimahankkeen kanssa joko 110 kV tai 400 kV ilmajohtolla. YVA-menettelyn on tarkoitus edetä samanaikaisesti alueen kaavoituksen kanssa.

Arviointiohjelman sisältö

Ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa on esitettävä tarpeellisessa määrin:

- 1) kuvaus hankkeesta, sen tarkoituksesta, suunnitteluvaiheesta, sijainnista, koosta, maankäyttötarpeesta ja hankkeen liittymisestä muihin hankkeisiin, tiedot hankkeesta vastaavasta sekä arvio hankkeen suunnittelu- ja toteuttamisaikataulusta;
- 2) hankkeen kohtuulliset vaihtoehdot, jotka ovat hankkeen ja sen erityisominaisuuksien kannalta varteenotettavia, ja joista yhtenä vaihtoehtona on hankkeen toteuttamatta jättäminen, jollei tällainen vaihtoehto erityisestä syystä ole tarpeeton;
- 3) tiedot hankkeen toteuttamisen edellyttämistä suunnitelmista ja luvista;
- 4) kuvaus todennäköisen vaikutusalueen ympäristön nykytilasta ja kehityksestä;
- 5) ehdotus tunnistetuista ja arvioitavista ympäristövaikutuksista, mukaan lukien valtioiden rajat ylittävät ympäristövaikutukset ja yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa, siinä laajuudessa kuin on tarpeen perustellun päätelmän tekemiselle, sekä perustelut arvioitavien ympäristövaikutusten rajaukselle;
- 6) tiedot ympäristövaikutuksia koskevista laadituista ja suunnitelluista selvityksistä sekä aineiston hankinnassa ja arvioinnissa käytettävistä menetelmistä ja niihin liittyvistä oletuksista;
- 7) tiedot arviointiohjelman laatijoiden pätevyydestä; sekä
- 8) suunnitelma arviointimenettelyn ja siihen liittyvän osallistumisen järjestämisestä sekä näiden liittymisestä hankkeen suunnitteluun ja arvio

arviointiselostuksen valmistumisajankohdasta.

Huomioita yva-ohjelmasta

Ympäristövaikutusten arviointiohjelman tarkoituksena on varmistaa, että suunnitteilla olevan toiminnan ympäristövaikutukset selvitetään riittävällä tarkkuudella silloin, kun hanke todennäköisesti aiheuttaa merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia. Ohjelmassa tulee kuvata hanke, hankkeen vaihtoehdot, selvitettävät vaikutukset ja kertoa, miten hankkeesta tiedotetaan ja osallistetaan vaikutusalueen asukkaat, yritykset ja järjestöt. Ympäristövaikutusten arviointiohjelman runko sisältää yva-lain mukaiset pääkohdat. Vaikeutta vaikutusten arvioinnin suorittamiseen lisää seikka, että useiden eri tuulivoimahankkeiden kaavoitus- ja yva-menettely on samaan aikaan vireillä. Itsessään jo ympäristö on muuttuvassa tilassa eri hankkeiden käynnistyessä, jolloin voidaan syystä kyseenalaistaa, onko mahdollistakaan luotettavasti suorittaa ympäristövaikutusten arviointia. Erityisesti hankkeiden risteilevät sähkönsiirtoreitit pirstovat alueita. Vermasalon kohdalla on suunnitteilla kaksi erillistä sähkönsiirtoreittiä; SVE A toteutetaan 400 kV ilmajohtolla. Reitti kulkee Tuuramäen sähköasemalle ja sieltä Tuuramäen SVEA-vaihtoehtoa pitkin Lylyharjun kautta Parkanon uuden sähköaseman pohjoiselle suunnittelualueelle. Vermasalon hankkeen YVA-menettelyssä arvioitavan voimajohtoreitin pituus on noin 20,6 km. Tässä yva-ohjelman kohdassa on eri tieto kuin OAS:ssa, jossa SVE A reitin pituudeksi on ilmoitettu 15,5 km. Sähkönsiirto SVE B toteutetaan 400 kV ilmajohtolla. Reitti kulkee ensin ABO Wind:n Myyränkankaan tuulivoimahankkeen hankealueelle joko sähköasemalle tai suoraan johtoon ja sieltä Parkanon uuden sähköaseman eteläiselle suunnittelualueelle. Reitin pituus on 42,7 km.

Parkanon ja lähikuntien alueelle on syntymässä useita tuulipuistoja siirtolinjoinen. Vermasalon hanke liittyy sähkösiirron osalta tiiviisti Lylyharjun, Tuuramäen ja Myyränkankaan tuulivoimahankkeisiin. Ja nämä edellä mainitut liittyvät voimakkaasti suunnittelulla olevaan Fingridin Kristiinankaupunki-Melo suunnittelulla olevaan voimajohtohankkeeseen. Ympäristövaikutusten arvioinnissa yhteysviranomaisen on taho, jonka tulee koordinoita hankkeiden sähkönsiirtoreittien keskittämistä ja edellyttää eri hanketoimijoilta tiivistä yhteistyötä siirtolinjojen reittien suunnittelussa. Arviointiohjelman kohdassa 9.19 Yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa, ei sähkönsiirron yhteisvaikutuksia ei juurikaan ole tuotu esille, vaan vaikutusten arviointi on keskittynyt varsinaisten tuulipuistojen välisiin yhteisvaikutuksiin.

Oheisaineistona:

Lausuntopyyntö

Vermasalon tuulivoimahankkeen YVA-ohjelma

Kuulutus

Tiedoksi yhdistyksille

Selvitys petolinnuista (salassa pidettävä)

Valmistelija:

rakennustarkastaja Raisa Karinsalo-Manninen p. 044 7865 651

Esittelijä

Rakennustarkastaja Raisa Karinsalo-Manninen

Päätösehdotus

Parkanon rakennus- ja ympäristölautakunta toteaa, että arviointiohjelma noudattelee yva- lain ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta annettua sisältöä. Lautakunta nostaa esille perustellun kysymyksen, että voidaanko yhteisvaikutuksia arvioida kuinka luotettavasti alati muuttuvassa tilanteessa, jossa useita eri hankkeita on vireillä/rakentailla samanaikaisesti. Parkanon alueelle on sijoitumassa useita eri siirtolinjoja,

jotka palvelevat Lylyjarjun, Tuuramäen, Myyränkankaan ja Vermassalon tuulivoima-alueita ja myös Fingrid Kristiinankaupunki-Melo voimajohtolinja. Ympäristövaikutustan arvionnissa yhteysviranomaisen tulee koordinoita eri hanketoimijoiden sähkönsiirron keskittämistä ja edellyttää toimijoilta tiivistä yhteistyötä. Ympäristövaikutusten arvionnissa tämä asia tulee tuoda paremmin esille.

Päätös

Hyväksyttiin yksimielisesti.

Rakennus- ja ympäristölautakunta 18.06.2024 § 59
725/00.04.03/2023

Rakennus- ja ympäristölautakunta käsitteli Vermassalon tuulivoimahanketta viimeksi 3.10.2023. Pirkanmaan Ely-keskus pyytää osallisten lausuntoja hankkeen arviointiselostuksesta. Hankkeesta vastaava laatii ympäristövaikutusten arviointiselostuksen arviointiohjelman ja yhteysviranomaisen siitä antaman lausunnon pohjalta. Arviointiselostus on toimitettava yhteysviranomaiselle. Arviointiselostuksen tulee sisältää tarvittavat tiedot hankkeesta, kuvaus ympäristön nykytilasta, kuvaus hankkeen ja sen kohtuullisten vaihtoehtojen todennäköisesti merkittävistä ympäristövaikutuksista, niiden lieventämisestä, seurannasta ja vaihtoehtojen vertailusta, tiedot ympäristövaikutusten arviointimenettelyn toteuttamisesta ja yleistajuinen yhteenvedo. Arviointiselostuksen sisällöstä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella (5.5.2017/252 §19).

Valtioneuvoston asetuksessa 277/2017 § 4 määrätään myös arviointiselostuksen sisällöstä seuraavasti;

Arviointiselostuksen sisältö

Ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa on esitettävä tarpeellisessa määrin seuraavat tiedot, jotka ovat tarpeen perustellun päätelmän tekemiselle ottaen huomioon kulloinkin saatavilla oleva tietämys ja arviointimenetelmät:

1) kuvaus hankkeesta, sen tarkoituksesta, sijainnista, koosta, maankäyttötarpeesta, tärkeimmistä ominaisuuksista mukaan lukien energian hankinta ja kulutus, materiaalit ja luonnonvarat, todennäköiset päästöt ja jäämät kuten melu, värinä, valo, kuumuus ja säteily sekä sellaiset päästöt ja jäämät, jotka voivat aiheuttaa veden, ilman, maaperän ja pohjamaan pilaantumista, sekä syntyvän jätteen määrä ja laatu ottaen huomioon hankkeen rakentamis- ja käyttövaiheet, mahdollinen purkaminen ja poikkeustilanteet mukaan lukien;

2) tiedot hankkeesta vastaavasta, hankkeen suunnittelu- ja toteuttamisaikataulusta, toteuttamisen edellyttämistä suunnitelmista, luvista ja niihin rinnastettavista päätöksistä sekä hankkeen liittymisestä muihin hankkeisiin;

3) selvitys hankkeen ja sen vaihtoehtojen suhteesta maankäyttösuunnitelmiin sekä hankkeen kannalta olennaisiin

luonnonvarojen käyttöä ja ympäristönsuojelua koskeviin suunnitelmiin ja ohjelmiin;

4) kuvaus vaikutusalueen ympäristön nykytilasta ja sen todennäköisestä kehityksestä, jos hanketta ei toteuteta;

5) arvio mahdollisista onnettomuuksista ja niiden seurauksista ottaen huomioon hankkeen alttius suuronnettomuus- ja luonnonkatastrofiriskeille, näihin liittyvät hätätilanteet sekä toimenpiteet näihin tilanteisiin varautumisesta mukaan lukien ehkäisy- ja lieventämistoimet;

6) arvio ja kuvaus hankkeen ja sen kohtuullisten vaihtoehtojen todennäköisesti merkittävistä ympäristövaikutuksista;

7) tapauksen mukaan arvio ja kuvaus valtioiden rajat ylittävistä ympäristövaikutuksista;

8) vaihtoehtojen ympäristövaikutusten vertailu;

9) tiedot valitun vaihtoehdon tai vaihtoehtojen valintaan johtaneista pääasiallisista syistä, mukaan lukien ympäristövaikutukset;

10) ehdotus toimiksi, joilla vältetään, ehkäistään, rajoitetaan tai poistetaan tunnistettuja merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia;

11) tapauksen mukaan ehdotus mahdollisista merkittäviin haitallisiin ympäristövaikutuksiin liittyvistä seurantajärjestelyistä;

12) selvitys arviointimenettelyn vaiheista osallistumismenettelyineen ja liittymisestä hankkeen suunnitteluun;

13) luettelo lähteistä, joita on käytetty selostukseen sisältyvien kuvausten ja arviointien laadinnassa, kuvaus menetelmistä, joita on käytetty merkittävien ympäristövaikutusten tunnistamisessa, ennustamisessa ja arvioinnissa sekä tiedot vaadittuja tietoja koottaessa todetuista puutteista ja tärkeimmistä epävarmuustekijöistä;

14) tiedot arviointiselostuksen laatijoiden pätevyydestä;

15) selvitys siitä, miten yhteysviranomaisen lausunto arviointiohjelmasta on otettu huomioon; sekä

16) yleistajuinen ja havainnollinen tiivistelmä 1-15 kohdassa esitetyistä tiedoista.

Todennäköisesti merkittävien ympäristövaikutusten arvion ja kuvauksen on katettava hankkeen välittömät ja välilliset, kasautuvat, lyhyen, keskipitkän ja pitkän aikavälin pysyvät ja väliaikaiset, myönteiset ja kielteiset vaikutukset sekä yhteisvaikutukset muiden olemassa olevien ja hyväksytyjen hankkeiden kanssa.

Huomioita arviointiselostuksesta

Parkanon osalta Vermassalon tuulivoimahankkeella on erityisesti vaikutusta suunniteltujen sähkösiirtoreittien osalta. Sähkösiirtoreitti SVEA on suunniteltu toteutettavan 110 kV tai 400 kV ilmajohtolla. Ilmajohto on suunniteltu vietävän hankealueelta pohjoiseen kohti Tuuramäen

tuulivoima-alueen sähköasemaa ja yhdistää Tuuramäen SVEA sähkönsiirtolinjaan ja siitä edelleen Lylyharjun tuulivoima-alueen kautta kohti Parkanon uutta pohjoiseen sijoitettavaa sähköasemaa Tämä ehkäisee sähkölinjojen aiheuttamaa alueiden pirstoutumista. Reitin pituus on noin 21 km. Sähkösiirtoreitin SVEA varrelle ei sijoitu voimassa olevia yleiskaavoja.

Vaihtoehto SVEB on suunniteltu toteutettavan 110 kV ja 400 kV ilmajohtolla kohti Myyränkankaan tuulivoima-alueen sähköasemaa tai suoraan johtoon ja sieltä edelleen kohti Parkanon uuden sähköaseman eteläiselle suunnittelualueelle. Reitin pituus on noin 47 km. Sähkönsiirtoreitti SVEB kulkee Fingridin Oyj:n Melo-Rännäri välisen 110 kV voimajohdon ja Caruna Oy:n Rännäri-Parkano 110 kV voimajohdon rinnalla Kissavuorelta Parkanon kytkinlaitokselle asti, jolloin johtoalue levenee aiemmasta noin 38 metriä. Samaan johtokäytävään sijoittuu vireillä oleva Fingrid Oyj:n 400 kV + 110 kV Kristiinankaupunki-Nokia voimajohtohanke. Mikäli Fingrid Oyj:n uusi 400 kV + 110 kV voimajohto toteutuu, Vermassalon voimajohto sijoittuu voimajohdon rinnalle, ja johtoalue levenee aiemmasta yhteensä noin 72 metriä, yhteensä voimajohtolinjan leveys olisi 135 metriä (kuva 4.12, sivu 39). Uusi 110 kilovoltin ilmajohto vaatii noin 26 metriä leveän johtoaukean. Uusi 400 kilovoltin ilmajohto vaatii noin 36–42 metriä leveän johtoaukean. Lisäksi puuston kasvu on pidettävä rajoitettuna kymmenen metrin reunavyöhykkeellä johtoaukean molemmin puolin. 110 kilovoltin ilmajohtodossa voimajohtoalueen leveydeksi muodostuu siten 46 metriä, ja 400 kilovoltin ilmajohtodossa voimajohtoalueen leveydeksi muodostuu 56–62 metriä. Voimajohdon sijoituessa olemassa olevan voimajohdon rinnalle johtoalueen leveys on hieman pienempi. Voimajohdon vaihtoehto SVEB halkoo Parkanon alueella Mäntylänharjun pohjavesialuetta. Kuvassa 4.13 on esitetty vaihtoehto SVEB:n kulku Parkanon alueella. Kartta on kovin pieni ja siitä on vaikea saada selvää, osuuko johtoalue Nälkähittenkankaan Natura 2000-alueelle. Ainakin johtoaukea kulkee hyvin lähellä suojelualuetta. Samoin johtoaukea kulkee etelämpänä lähellä Ahvenuksen Natura 2000 aluetta. SVEB osuu myös osittain Parkanon keskustan osayleiskaava-alueelle.

Vermassalon yleisötilaisuudessa 28.5. kuulemani perusteella erityisesti sähkönsiirron osalta tiedonkulku alueen osallisille on ollut riittämätöntä. Huomattavan suuri osa kyselyyn vastanneista (51%) ilmoitti, että ei ole saanut tietoa alueelle sijoitettavista sähkölinjoista ennen asukaskyselyä. Asukaskyselyn toteuttamisesta nousi esille myös asia, joka kiinnitti huomioita; alle 4 kilometrin etäisyydellä voimaloista tai alle 500 metrin päässä sähkönsiirtoreiteistä oleville asunnon tai loma-asunnon omistajista lähetettiin kysely postitse ja 4-7 km etäisyydellä pysyväisasunnon ja loma-asunnon omistaville ja 500 m -1000 m etäisyydelle sähkönsiirtoreitistä asuville/loma-asunnon omistaville ainoastaan satunnaisotannalla on lähetetty tiedustelu hankkeen vaikutuksista. Satunnaisotannalla osoitettu tiedustelu tulisi aloittaa vasta kauempana hankkeen vaikutusalueesta, koska 4-7 km etäisyydellä hankealueesta ja 500 m-1000 m etäisyydellä sähkönsiirtoreiteistä, alueen osallisilla, erityisesti vakituksilla asukkailla, saattaa ja hyvin todennäköisesti onkin muitakin vaikutuksen alaisia alueita omistuksessaan kuin asuinrakennuskiinteistö. Yleisötilaisuudessa myös tuli esille, että alueen maanomistajat ja muut osalliset eivät olleet tavoittaneet hanketoimijan edustusta ja eivät olleet saaneet lähettämiinsä viesteihin vastuksia.

Oheisaineistona
Lausuntopyyntö

YVA-selostus
YVA-selostuksen liitteet 1-23

Valmistelija:
rakennustarkastaja Raisa Karinsalo-Manninen p. 044 7865 651

Esittelijä

Rakennustarkastaja Raisa Karinsalo-Manninen

Päätösehdotus

Vermassalon tuulipuistoalue vaikuttaa erityisesti sähkösiirtoreittiensä osalta myös Parkano kaupungin alueella. Rakennus- ja ympäristölautakunta tuo esille, että Parkanon kaupungin kannalta parempi vaihtoehto sähkösiirtoreitille on vaihtoehto SVEA. Tällöin välttyään Mäntykankaan pohjavesialueella operointi sekä Natura 2000 (Nälkähittenkangas ja Ahvenisto) alueiden läheisyyteen leveän sähkösiirtoreitin sijoittaminen. Tuulivoima-alueiden sähkösiirron järjestämistä tulee yhteysviranomaisen järjestelmällisesti koordinoita ja ohjata eri hanketoimijoita yhteistyöhön siten, että hanketoimijat yhdessä hakevat vaihtoehtoja, jotka aiheuttavat tuulivoimahankkeiden alueille sijoittuville kunnille vähiten haittaa ja alueiden pirstoutumista. Toisinaan hieman välitty tunnelma, että myös ennen hyvinkin varjellut ja suojellut luontoarvoja omaavat alueet eivät ehkä nautikaan enää niin vahvaa suojelusta. Hanketoimijan tulee myös parantaa yhteistyötään alueen osallisten kanssa yleisötilaisuudessa tuotujen epäkohtien perusteella. Hyvään tiedottamiseen ja avoimuuteen on hanketoimijan tietoisesti pyrittävä, ehkä vielä vähän parempaan kuin vaadittaisiin. Parkanon, Kihniön ja Virtojen alueelle on suunnittelilla useita tuulivoima-alueita, jolloin erinäisistä hankkeita tulee saada tieto helposti ja osallisten tulee voida luottaa siihen, että osallisille halutaan tiedottaa kattavasti asiasta ja vastata asiaan liittyviin kysymyksiin, jotka usein koskevat heidän omistamiaan alueita. Useiden hankkeiden keskiössä eri vaiheissa olevien tuulivoimahankkeiden seuraaminen on muuten erittäin työlästä.

Päätös

Hyväksyttiin yksimielisesti.